

Толя Игнатъев: "Бэйэ пазлларын дьиэбэ-уокка оноруу, айыы"

И.С. Гаврильев аатынан Нам 1 №-дээх орто оскуолатын V кылааһын үөрэнээччитэ Толя Игнатъев пазл танар, айар умсулбанныах дьарыктаах. Кинини ити дьарыга араас таһымнаах НПК-ларга, ол иһигэр "Кэскилгэ хардыыга" сирдээн, уол былырыынны үөрэх дьылыгар "Кэскилгэ хардыы" Россиятаабы түһүмэбин дистант-форумугар "Лучшая работа среди юных участников форума" диэн номинацияба III истиэпэннээх дипломант аатын ылбыта. Үлэтин аата "Изготовление самодельных пазлов в домашних условиях" диэн. Салайааччыта – Марианна Дмитриевна Рожина.

Үлэ тобооһо:

билиини кэмнэ оҕолор үгүстүк көмпүүтэргэ оонньуулар, сиэп төлөпүнүнэн саатаналлар, арай, салгынна абыайхта сылдьаллар. Көмпүүтэр оонньууларга үчүгэй эрээри, мөкү өрүттэрэ эмиэ элбэх. Мин санаабар, остуол оонньууларга оҕолорго туһалаах буолуо этэ. Холобур, пазл көмөтүнэн оҕолорго көмпүүтэртэн, гаджеттан аралдьытыахха сөп. Оскуолаба үөрэнэ иликпиттэн сайыннарар, умсугутуулаах оонньуулары сэнээрэрим. Онтон ыла пазлларын умсугуйбутум. Дьиэ кэргэнинэн бүтүгүн пазллары хомуйааччыбыт. Иккис кылаастан ыла бэйэм пазл онорор буолбутум. Ол төрүөтэ манньк: Новосибирскайга пазл турнирыгар сылдьан баран, сана доботторбор төрөөбүт дойдубар аналлаах пазллары бэлэктиэппин бабарбытым эрээри, оннук суоҕа. Ол иһин мин бэйэм онорорго санаммытым.

Үлэ сыала:

пазллар араастарын үөрэтии, бэйэ оонньуутун оноруу.

Үлэ соруктара:

пазл үөскээбит төрдүн үөрэтии, дьиэ кэргэммит интэриэһин билиһиннэрии, оҕолор ортолоругар ыйытыннык бэлэмнээн тарбатыы, бэйэ пазлын оноруу.

Чинчийи нымата:

кэпсэтии, ыйытыы, кэтээн көрүү, тэннэбил, хомуллубут матырыяалы өйдөөһүн, ону дьин олоххо киллэрии.

Сабажалааһын:

оҕолор пазлын үлүһүдэхтэринэ, ол кинилэргэ дьулуурдаах, боччумнаах буолалларыгар, сабалабыттарын тиһэбэр тириэрдэр кыахтара сайдарыгар көмөлөһүө этэ. Бэйэ онорбут оонньуута оҕо фантазиятын, билиитин, имигэс өйүн биллэ сайыннарыа этэ.

Үлэ практической суолтата:

бэйэ илиитинэн пазлы араас матырыяалтан, араас тиэмэлээн, дьиэбэ-уокка, уруокка, куруһуокка эмиэ оноруохха сөп. Оччоҕо үөрэнээччи интэриэһэ улаатыа этэ.

Пазл диэн тугуй?

– Бу головоломка-оонньуу. Кыра өлүүскэлэринэн биэр улахан ойууну таһаарабын. Бастакы пазллары англычаан айанныыта Дж. Спилсбери 1761 с. айбыта. Россияба пазл XIX үйэбэ Санкт-Петербурга баар буолбута. Самай улахан пазл черепицаттан 24 кв. м. иэннээх гына Москваба хомуллубут. Маныаха биллиилээх худуоһунньук Леонардо да Винчи "Мона Лиза" хартыыната төрүөт буолбута. Самай уһун пазл Германияба баар (1235 м). 2010 с. немецкэй хампаанья 32000 өлүүскэлээх пазлы хомуйбут.

Биһиги дьиэ кэргэммитигэр 105 хо-

муллубут пазл баар. Ол онтон самай улахаммыт – 3000 өлүүскэлээх, оттон кырабыт 4 өлүүскэттэн турар, "Фиксики" диэн ааттаах. Ону эбэм Мария Семеновна бэлэктээн, аан маннай үс саастаахпар хомуйбутум. Оҕолорго кытары кэпсэтэн, маннькы биллим: дьиэлэригэр ити оонньуу суох буолан, кинилэр абыайахтык оонньуулар эбит. Ол эрээри, үгүстэрэ пазллыахтары бабараллар. Сыл устата кылааспытыгар уоскулан кэмигэр оонньуур буолбуппут. Биридэ турнир онорбуппут.

Түмүк

– Үлэм чэрчитинэн манньк түмүккэ кэллим: пазл диэн — кинини бары өттүнэн сайыннарар эйгэ. Бэйэм пазл онорорум фантазиябын биллэрдик сайыннарда, биэр сиргэ олорон саатан үлэлиир буоллум. Пазлы туох бабарар матырыяалтан, араас тиэ-

мэлээн, интэриэһи тардар гына толкуйдаан оноруохха сөп. Инникитин дьиэ кэргэнинэн "Мир пазлов" диэн куруһуогу арыыахха сөп эбит дии санаатым. Оҕолорго бу умсугутуулаах эйгэбэ ынырабын.

Балаһаны Жанна Леонтьева бэлэмнээтэ.